

Za Vladimírom Petříkom

Dňa 19. novembra 2017 zomrel vo veku 88 rokov PhDr. Vladimír Petřík, CSc., literárny historik a kritik, dlhoročný pracovník Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied. Svoj záujem sústredil predovšetkým na slovenskú prózu 20. storočia, či už literárnohistoricky a interpretačne, alebo kriticky. Publikačne bol činný viac ako šesť desaťročí, kritiky a state venované slovenskej literatúre a kultúre písal a publikoval ešte niekoľko týždňov pred smrťou. Rukopis jeho publikácie o literárnom živote 60. a 70. rokov sa v týchto dňoch pripravuje na vydanie.

Vladimír Petřík sa narodil 1. marca 1929 v Liptovskom Trnenci, gymnázium absolvoval v Liptovskom Mikuláši a slovenčinu a literárnu vedu vyštudoval na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (1950 – 1954). Po skončení štúdia sa celý profesijný život venoval výskumu slovenskej literatúry na pracovisku SAV (v rôznych obdobiach nieslo názvy Literárnovedný ústav a Ústav slovenskej literatúry), pracoval aj ako vedúci literárneho oddelenia Zväzu slovenských spisovateľov, neskôr tiež v Literárnom informačnom centre a ako redaktor časopisov Slovenská literatúra a Slovenské pohľady.

Centrom jeho pozornosti v literárnom diele i výskumnej práci bol človek, zaujímal sa o jeho koncepciu v tvorbe viacerých autorov, no prednostne u Jégého, keď výsledkom bola podnetná monografia *Človek v Jégého diele* (1979); rovnako tak pútal človek jeho pozornosť ako osobnosť tvorivá, ako autor (okrem Jégého sa venoval Krčmérymu, Matuškoví, Chrobákovi, Novomeskému, Ballekovi, Plávkovi, Jašíkovi a ďalším). Novšia literárna minulosť ho však pútal aj ako proces prebiehajúci v konkrétnej dejinnej situácii, ktorá nemusí byť literatúre vždy naklonená. Skúmal podmienky, v akých sa uplatňuje a ktoré ju brzdia, ako jeden z prvých sa na Slovensku venoval literárnemu životu v období pre tvorbu najmenej priaznivom, v čase 1. pol. 50. rokov. Dôležitá štúdia k tejto téme *Spory o novú literatúru* stihla vyjsť na začiatku 70. rokov časopisecky, knižne ju mohol publikovať až po r. 1990. Vladimír Petřík bol autorom viacerých prehľadových prác určených českému a zahraničnému záujemcovi o slovenskú literatúru (napr. *Slovenský román sedmdesiatých let*, 1987), spoluautorom dejinných syntéz a spolu s Jánom Števčekom zostavovateľom dodnes neprekonanej antológie modernej slovenskej novely *Čas medených tvári* (1993).

Svoju literárnohistorickú erudíciu dokázal zúročiť aj v kritike aktuálnej tvorby. U málokoho boli tieto domény tak prepojené bez toho, aby sa oslabila funkčná osobitosť

každej z nich, málokto dokázal ako on formulovať kritický súd v podobe, ktorú potvrdila aj literárna história. Už v 60. rokoch venoval svoju pozornosť populárnej literatúre, najmä detektívke – v čase, keď tento smer výskumu nebol ešte trendový. Výrečným svedectvom týchto aktivít je bilancia jeho prvého kritického obdobia *Hľadanie prítomného času* (1970).

Jeho prínos pracovisku nebol len výkonnostný, výskumný, ale v podstatnej miere i ľudský, spoločenský. Vladimír Petrik bol človekom kultúry, teda aj miery, kolegiálneho rešpektu, veľkorysosti a prajnosti. Nemusel na seba upozorňovať. Venoval sa popredným osobnostiam slovenskej literatúry, no exces, ktorý sa v našich podmienkach dosť často považuje za prejav osobnosti (a ako taký toleruje), mu bol bytostne cudzí. Nepotreboval na seba upozorňovať. Neponáhľal sa, ale prišiel vždy včas.

Rozlúčka s Vladimírom Petrikom bude v piatok 24. novembra o 14.00 h vo Veľkom evanjelickom chráme na Panenskej ulici v Bratislave.